nistul Weiss. O notă de pace adîncă a fost adusă de ambii interpreți în *Liniștea mării*, pentru ca după aceea *Pescarul* să fie redat cu o mare însuflețire.

Calda simțire schubertiană avea să ne fie înfățișată în *Cîntecul de noapte al drumețului*. Am urmărit apoi *Poștalionul Kronos*, una dintre baladele cele mai stranii ale lui Goethe, și pe care Schubert a tălmăcit-o cu înfrigurare, redînd ca într-un vîrtej, parcă, scurgerea necurmată a timpului și o dată cu el a vieții ca și izbînda finală pe care o aduce lupta. Această baladă a fost redată cu valori ritmice excelent marcate, finalul fiind exprimat în *fortissimo*, ca un triumf.

Desigur, spațiul nu ne îngăduie să comentăm întreg recitalul dar nu putem să nu menționăm *Craiul ielelor* unde ambii interpreți s-au întrecut în a reda cu cît mai mult realism, noaptea tragică pe care au zugrăvit-o cu egală forță dramatică Schubert ca și Goethe.

A fost o seară de valoroasă colaborare artistică a celor doi fruntași, fiind de relevat dicțiunea clară, vocea *forte*, expresivă a lui Ionel Pantea și subtila și totodată profunda pianistică a lui Ferdinand Weiss.

J. V. P.

★

Pentru cei care nu l-au cunoscut pînă acum pe violonistul Eduard Popa, recentul său debut poate constitui — din multe puncte de vedere — o demonstrație spectaculoasă, o demonstrație de cultură violonistică atît în sensul larg cît și în cel restrîns al termenului, o etalare a unei eficiente stăpîniri a tehnicii instrumentale în raport cu opusul interpretat.

Indiscutabil, Eduard Popa este o natură muzicală reflexivă pentru care fiecare acțiune interpretativă este logic problematizată și rezolvată ca atare. Poate mai mult decît *Sonata a VI-a în Sol major pentru vioară și pian* de Bach, interpretarea celei de a *II-a Sonate în la minor pentru vioară solo* i-a permis interpretului o largă desfășurare de mijloace violonistice de la fermitatea acțiunii muzicale, la elocvența frazării conturată clar, poate prea demonstrativ, de la gîndirea muzicală operativă în cadrul formei — *Fugă*, în *Allegro-ul final*, de exemplu, — și pînă la maleabilitatea logică orientată a tonului. Acest din urmă aspect al interpretării a apărut cu pregnanță în realizarea celebrului opus enescian, suita *Impresii din copilărie* a fost o abordare curajoasă și responsabilă, o restituire inteligentă și sensibilă a acestui valoros text mult prea rar prezent în viața noastră de concert. Eduard Popa a realizat o relatare în primul rînd firească, o depănare în adevăr rapsodică a momentelor muzicale cu atît mai dificil de împlinit interpretativ cu cît complexul de mijloace violonistice, solicitate în desenarea acestor miniaturi, este impresionant.

Trebuie — în egală măsură — apreciat gestul colegial al unor distinși muzicieni, pianista Alexandrina Zorleanu și clarinetistul Aurelian-Octav Popa, care au oferit tînărului lor coleg un excelent cadru pentru afirmarea acestui strălucit debut.

Cu colaborarea lor — în partea a doua a concertului — au fost audiate o trio-sonată de Friedemann Bach și suita din muzica la *Povestea soldatului* de Igor Stravinski realizată de cei trei interpreți în sentimentul unei depline și fructuoase colaborări.

Referindu-mă la acest debut de excepție, trebuie apreciat că este dificil de spus dacă Eduard Popa își sprijină actul interpretativ mai mult pe o abordare sensibil afectivă sau pe una logic rațională. În orice caz, realizarea sa reține un prețios aspect de obiectivitate, un caracter indiscutabil ce se impune respectului.

Dumitru AVACHIAN

Festival Gershwin

Festivalul Gershwin organizat de Biblioteca Americană din București a avut drept punct de pornire și totodată drept punct culminant un original concert susținut de doi pianiști din S.U.A. — Alan Mandel și Edward Mattos —, constituiți în anii din urmă ca un cuplu specializat în prezentarea unor programe întregi la două piane, din creația compatriotului lor. Originalitatea concertului constă în faptul că cei doi artiști comentează pe rînd viața și opera compozitorului într-o manieră documentată, dar totodată și accesibilă, ilustrînd prezentarea fiecărei lucrări cu exemplificări sugestive, care merg de la fragmente sau suite pînă la execuția integrală. În unele cazuri sînt folosite versiunile originale, scrise de Gershwin însuși, pentru două piane (ca la *Rhapsody in Blue* sau *Concertul în Fa)*, alteori se recurge la transcrieri speciale, realizate de către cei doi pianiști (ca la suita din opera *Porgy and Bess).*

În ansamblul ei, expunerea a avut meritul de a evoca în mod deosebit de sugestiv personalitatea aceluia despre care dirijorul american Walter Damrosch spunea cîndva că, „învesmîntînd-o pe independenta și moderna „Lady Jazz" în haina clasică a Concertului, a procedat ca prințul din poveste, care a luat-o pe Cenușăreasa de mînă și a proclamat-o prințesă, spre uimirea lumii și furia surorilor ei invidioase".

Reușita acestei evocări nu s-a datorat însă numai expunerii foarte plastice a celor doi vorbitori, ci înainte de orice stilului de mare autenticitate și culoare de epocă al interpretării pianistice. Faptul este cu atît mai elocvent, cu cît cei doi pianiști au o formație clasică și se prezintă ca două personalități artistice distincte : Alan Mandel, absolvent al prestigioasei școli de muzică „Juilliard", deținător al unor diplome de onoare de la „Mozarteum" din Salzburg și Conservatorio Monteverdi din Bolzano, discipol al lui Hans Werner Henze la compoziție, profesor la catedra de muzică a Universității din Washington, manifestă un temperament vulcanic, o tehnică pianistică transcendentă și o afinitate specială pentru interpretarea formei de esență semi-folclorică a „ragtime"-ului — specifică epocii de origine a jazzului și mult folosită de Gershwin — într-o manieră percutantă, amintind de sonoritatea pianelor automate de pe vremuri ; Edward Mattos, pianist mai matur, elev al lui Darius Milhaud și Ernst Bloch la compoziție și al celebrului Arthur Schnabel la pian, fost profesor de muzică la colegiul „Oberlin" din Ohio și la New-York, vădește o manieră de interpretare mai „așezată", dar permanent supusă auto-controlului unei muzicalități fără cusur, deplin echilibrate. Cei doi pianiști par a se completa astfel reciproc, alcătuind laolaltă un cuplu

care — deşi nu deplin omogenizat ca stil — oferă execuţii pline de viaţă, care reuşesc să menţină încordată atenţia ascultătorilor. Programul lor din muzica lui Gershwin a constituit în orice caz o adevărată încîntare şi o pildă a modului în care trebuie interpretată creaţia acestui „clasic" american al veacului nostru.

E. F.

Creaţii studenţeşti

Luna mai, bogată şi generoasă în manifestări muzicale de tot felul, ne-o oferit şi în cadrul stagiunii de concerte a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti cîteva realizări de ţinută.

M-aş referi mai întîi la recitalul cu care s-a încheiat sesiunea ştiinţifică a studenţilor, recital cu program alcătuit exclusiv din lucrările premiate la Concursul naţional de creaţie studenţească. Prima parte a cuprins piese de cameră, reţinîndu-ne atenţia în primul rînd cele *6 lieduri* de Adrian Iorgulescu. Tînărul compozitor a dovedit că posedă o remarcabilă cunoaştere şi stăpînire a exprimării muzicale moderne, fapt ce-i permite să construiască cu precizie arhitectonica lucrărilor. Interpretarea de care au beneficiat liedurile a evidenţiat sensibilitatea şi intuiţia sopranei Emanuela Athanasiu şi a pianistei Mihaela Alexandrescu. Am remarcat de asemenea echilibrul proporţiilor, originalitatea discursului muzical în *Cvartetul de coarde* al lui Călin Ioachimescu, care a şi beneficiat de o interpretare de excepţie (Formaţia *Academica).* Lucrarea, destinată tot cvartetului de de coarde, de Doina Nemţeanu a vădit ştiinţa muzicală a autoarei, sobrietatea şi neoclasicismul exprimării. În fine, piesa de pian a Adrianei Hölski a lăsat să se întrevadă încurajatoare calităţi muzicale.

A doua parte a programului a cuprins lucrări corale patriotice (prezentate de Corul Studio condus de Armand Ghedoian). Lirică, ieşită din calapoadele bătătorite ale genului, cu o scriitură modală rafinată, lucrarea lui Horia Şurianu ne-a atras în mod deosebit atenţia, constituind o certă realizare. Alături de ea, piesa lui Horia Raţiu a dovedit o bună echilibrare muzicală şi o exprimare logică. *Tineret din Carpaţi* de Dan Bălan a întrunit frumoase calităţi tehnice (concretizate printr-o scriitură polifonică densă) cu remarcabile virtuţi muzicale, lucrarea degajînd un elan muzical incontestabil, atribut ce poate caracteriza şi piesa lui Nicolae Vasile. Corul lui Gyöngyi Ridzyk a demonstrat multă sobrietate în timp ce lucrarea lui Adrian Pop a transmis avînt tineresc. Piesa lui Valentin Gruiescu a utilizat din păcate o armonie ce aducea mai degrabă cu stilul american de estradă decît cu ceea ce ne-am fi aşteptat să găsim într-o lucrare cu mărturisite ambiţii patriotice. Nu-i putem însă contesta indubitabila muzicalitate, fapt care s-a răsfrînt pozitiv în anumite momente ale lucrării. Menţionăm de asemenea pe Şerban Nichifor, Teodor Caciora şi Tiberiu Popovici, semnatarii unor piese promiţătoare.

Alte 2 manifestări, susţinute de data aceasta de Orchestra simfonică a Conservatorului, ne-au prezentat cîteva talente de elită ale primei noastre Şcoli superioare de muzică : mă gîndesc mai întîi la cei 2 tineri dirijori, Horia Andreescu şi Peter Oschanitzky Evitînd efectele exterioare false (cu care ne-au obişnuit din păcate mulţi dirijori), Horia Andreescu şi-a exprimat plastic intenţiile, realizînd o *Simfonie* de Franck tumultuoasă dar echilibrată. Cel de al doilea, Oschanitzky, sobru şi precis, construieşte cu minuţiozitate şi exactitate. Discursul muzical rezultat este logic, firesc, *Simfonia* schubertiană prezentată purtînd pecetea acestor atribute.

Printr-o coincidenţă, Ruxandra Colan şi Petre Agoston au interpretat acelaşi *Concert de vioară* — cel de Beethoven ; faptul ne-a permis o comparaţie între cele 2 versiuni audiate : Ruxandra Colan, o tehniciană de primă mînă şi o muziciană cu nimic inferioară calificativului maxim, a fost marcată de o emoţie vizibilă — anumite mici defecţiuni în construcţie le pun pe seama acestui neaşteptat trac —, tînăra solistă făcînd proba calităţilor sale pe parcursul majorităţii momentelor de susţinere a dificilei partituri. Petre Agoston, în ciuda unor mici minusuri la capitolul tehnic, a arătat o aleasă sensibilitate muzicală, conturînd cu multă intuiţie frazele beethoveniene. Privite în mare, putem spune că versiunea Ruxandrei Colan a reliefat mai degrabă latura dramatică a lucrării în timp ce ipostaza muzicală furnizată de Petre Agoston înclina mai ales către valenţele lirice ale capodoperei lui Beethoven.

În fine, Stana Bunea a interpretat cu mult rafinament cele *2 dansuri pentru harpă şi orchestră* de Debussy, muzică colorată, frumoasă, din păcate atît de rar cîntate.

Despre orchestră şi lucruri bune şi mai puţin bune, în funcţie de concentrare ; momente realizate au stat din păcate alături şi de situaţii în care decalajele dintre partide sau în interiorul partidelor erau evidente.

Dan BUCIU

Tribuna tinerilor solişti

Dirijorul Henry Selbing a condus, la orchestra Simfonică a Radioteleviziunii, trei concerte importante, cu trei tineri solişti. Este lăudabil faptul că Filarmonica „George Enescu" şi orchestra, mai precis orchestrele simfonice ale Radioteleviziunii, îşi dispută meritul de a promova tineretul nostru artistic, care se vede astfel încurajat, apreciat.

Am urmărit pe tînărul harpist Ion Ivan Roncea, interpretînd *Concertul pentru harpă şi orchestră* de Händel (există şi versiunea pentru orgă, de altfel iniţială). Ion Ivan Roncea (elev al profesoarei Liana Pasquali) deşi foarte tînăr, a avut şi are o bogată activitate şi un frumos repertoriu. A participat la concursuri şi festivaluri internaţionale. În prezent face parte din orchestra Teatrului din Constanţa. Concertul de Händel ne-a oferit prilejul să-i apreciem fineţea şi corectitudinea execuţiei, muzicalitatea sa deosebită. Excelează în frazarea frumoasă şi în nuanţele dinamice destul de variate, poate cu diferenţe prea mari între *forte* şi reprizele sale în *pianissimo.* Tehnica sa este excelentă. Ne-a dovedit-o şi în suplimentul acordat, *Dansul focului* de Watkins, executat cu virtuozitate. Ion Ivan Roncea este un solist de calitate despre care sîntem siguri că se va mai vorbi.

Pianistul Ştefan Agoston, care face o carieră didactică la Braşov (asistent, clasa prof. Gabriel Amiraş),